

**Ecologisch vervolgonderzoek  
Woningbouwlocaties ONW  
te Gemeente Westland**

**Opdrachtgever  
Ontwikkelingsmaatschappij  
het Nieuwe Westland**



Milieu consultancy  
Watermanagement  
Ruimtelijke ordening



Milieu consultancy  
Watermanagement  
Ruimtelijke ordening

**Ecologisch vervolgonderzoek  
Woningbouwlocaties ONW  
te Gemeente Westland**

—  
**Aqua-Terra Nova BV**

Zuidweg 79  
2671 MP Naaldwijk  
telefoon 0174 – 625246  
fax 0174 – 629744  
www.aquaterranova.nl  
—

**Opdrachtgever  
Ontwikkelingsmaatschappij  
het Nieuwe Westland**



Datum: 31 oktober 2013  
Rapportnr: 212102/AQT 302b FF/TG  
Status: definitieve rapportage

## COLOFON

**Titel** : *Ecologisch vervolgonderzoek Woningbouwlocaties ONW te Gemeente Westland*

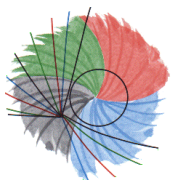
**Opdrachtgever** : *Ontwikkelingsmaatschappij het Nieuwe Westland*

### **Projectteam**

Projectmanager : ing. A.P. Wubben  
Auteur : M.H.M. Groenewegen MSc  
Waarnemer : M.H.M. Groenewegen MSc

Kwaliteitsborging : M.A. Pols MSc

**Projectnummer** : **212102**



**Aqua-Terra Nova is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de branche organisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.**

| Datum vrijgave  | Status     | Goedkeuring projectmanager |
|-----------------|------------|----------------------------|
| 31 oktober 2013 | definitief |                            |

# SAMENVATTING

## Inleiding

Ontwikkelingsmaatschappij het Nieuwe Westland beoogt de woningbouwlocaties Duingeest, Poelmolenweg, Waterkamer 5 en Poelkade Het Lint te Monster en 's-Gravenzande bouwrijp te maken. Om de ontwikkeling mogelijk te maken is nader ecologisch onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van strikt beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet. Het onderzoek is een vervolg op de Eco-Effectscan van 25 juni 2012.

## Methode

Het onderzoek is verricht conform de geldende protocollen van het Netwerk Groene Bureaus en Soortenstandaards en is gericht op het aantonen verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nesten van vogels. Overige soorten, zoals vissen, zijn behandeld in de Eco-Effectscan. Voor het onderzoek zijn in de periode juni t/m september 2012 locatiebezoeken uitgevoerd door een ecologisch ter zake kundige.

## Resultaten

In de volgende paragrafen worden de resultaten en de benodigde vervolgmaatregelen per projectgebied nader omschreven.

### Duingeest

In het projectgebied komen rugstreepad, vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde nesten voor. Voor het vergraven van het gebied is een ontheffing nodig. Ontheffingaanvraag voor vleermuizen en huismus kan voorkomen worden als voldoende maatregelen worden getroffen om verstoring van de verblijfplaatsen te voorkomen.

### Poelmolenweg

In het projectgebied komen vleermuizen voor. Ontheffingaanvraag voor vleermuizen kan voorkomen worden als voldoende maatregelen worden getroffen om verstoring van vliegroutes te voorkomen.

### Waterkamer 5

In het projectgebied komen vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde nesten voor. Voor het verwijderen van het bosschage en aangegeven gebouwen is een ontheffing nodig. Indien voldoende maatregelen worden getroffen wordt ontheffingverlening voor het verstoren van verblijfplaatsen of nesten kansrijk geacht.

### Poelkade Het Lint

In het projectgebied komen vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde nesten voor. Voor het verwijderen van aangegeven gebouwen is een ontheffing nodig. Indien voldoende maatregelen worden getroffen wordt ontheffingverlening voor het verstoren van verblijfplaatsen of nesten kansrijk geacht.

*NB Overige maatregelen zijn opgenomen in de Eco-Effectscan van 25 juni 2012.*

## Vervolgtraject

Bij de effectbeoordeling is uitgegaan van een nagenoeg algehele herinrichting van de projectgebieden, terwijl dit nog niet duidelijk is. Indien aangegeven, dient een ontheffing Flora- en faunawet aangevraagd te worden voor ruimtelijke ingrepen. Voor overige werkzaamheden wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld met algemene maatregelen per locatie.

# INHOUDSOPGAVE

|  |           |
|--|-----------|
| <b>INHOUDSOPGAVE</b> .....                                       | <b>5</b>  |
| <b>1 INLEIDING</b> .....   | <b>6</b>  |
| 1.1 Aanleiding .....   | 6         |
| 1.2 Doelstelling .....   | 6         |
| 1.3 Leeswijzer .....   | 6         |
| 1.4 Verantwoording .....   | 6         |
| <b>2 WERKWIJZE</b> .....   | <b>7</b>  |
| 2.1 Inleiding .....  | 7         |
| 2.2 Projectbeschrijving .....                                    | 7         |
| 2.3 Wettelijk kader Flora- en Faunawet .....                     | 7         |
| 2.4 Inventarisatie jaarrond beschermde nesten .....              | 7         |
| 2.5 Inventarisatie vleermuizen .....                             | 7         |
| 2.6 Effectbeoordeling en toetsing.....                           | 8         |
| <b>3 PROJECT</b> .....   | <b>9</b>  |
| 3.1 Ligging projectgebied.....                                   | 9         |
| 3.2 Bestaande situatie.....                                      | 9         |
| 3.3 Beoogde situatie en werkzaamheden .....                      | 9         |
| <b>4 RESULTATEN DUINGEEST</b> .....                              | <b>11</b> |
| 4.1 Locatiebezoeken .....  | 11        |
| 4.2 Vleermuizen .....  | 11        |
| 4.3 Vogels met jaarrond beschermde nesten.....                   | 12        |
| 4.4 Overige tabel 2- en 3-soorten .....                          | 13        |
| <b>5 RESULTATEN POELMOLENWEG</b> .....                           | <b>14</b> |
| 5.1 Locatiebezoeken .....  | 14        |
| 5.2 Vleermuizen .....  | 14        |
| 5.3 Vogels met jaarrond beschermde nesten.....                   | 15        |
| 5.4 Overige tabel 2- en tabel 3-soorten .....                    | 15        |
| <b>6 RESULTATEN WATERKAMER 5</b> .....                           | <b>16</b> |
| 6.1 Locatiebezoeken .....  | 16        |
| 6.2 Vleermuizen .....  | 16        |
| 6.3 Vogels met jaarrond beschermde nesten.....                   | 17        |
| 6.4 Overige tabel 2- en tabel 3-soorten .....                    | 18        |
| <b>7 RESULTATEN POELKADE HET LINT</b> .....                      | <b>19</b> |
| 7.1 Locatiebezoeken .....  | 19        |
| 7.2 Vleermuizen .....  | 19        |
| 7.3 Vogels met jaarrond beschermde nesten.....                   | 20        |
| 7.4 Overige tabel 2- en tabel 3-soorten .....                    | 21        |
| <b>8 CONCLUSIE</b> .....   | <b>22</b> |
| 8.1 Aanwezige soorten .....                                      | 22        |
| 8.2 Toetsing.....  | 22        |
| 8.3 Maatregelen .....  | 23        |
| <b>9 BRONVERMELDING</b> .....                                    | <b>25</b> |
| <b>BIJLAGE 1 VIGERENDE WETGEVING</b> .....                       | <b>26</b> |
| <b>BIJLAGE 2 WAARNEMINGEN</b> .....                              | <b>28</b> |
| <b>BIJLAGE 3 WAARNEMINGEN DUINGEEST</b> .....                    | <b>29</b> |
| <b>BIJLAGE 4 WAARNEMINGEN POELMOLENWEG EN WATERKAMER 5</b> ..... | <b>31</b> |
| <b>BIJLAGE 5 WAARNEMINGEN POELKADE</b> .....                     | <b>33</b> |

# 1 INLEIDING

## 1.1 Aanleiding

ONW, Ontwikkelingsmaatschappij het Nieuwe Westland, beoogt vier woningbouwlocaties bouwrijp te maken. Uit voorgaand ecologisch onderzoek<sup>(15)</sup> is gebleken dat de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten en vleermuizen in het projectgebied niet uitgesloten kan worden. In dit onderzoek wordt de aanwezigheid van eerdergenoemde beschermde soorten in het projectgebied onderzocht door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van ONW.

## 1.2 Doelstelling

Het onderzoek heeft ten doel om vast te stellen:

1. of jaarrond beschermde nesten en vleermuizen in het projectgebied aanwezig zijn;
2. wat de functionaliteit van het projectgebied is voor de aanwezige beschermde soorten;
3. welke effecten het project heeft op de functionele leefomgeving van de aanwezige beschermde soorten.

Vervolgens wordt aangegeven of mogelijke negatieve effecten van het project te vermijden, mitigeren, en/of te compenseren zijn en welke vervolprocedure benodigd is.

## 1.3 Leeswijzer

In de inleiding worden de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek beschreven. Hierna volgt hoofdstuk 2 met de werkwijze. In hoofdstuk 3 komen de resultaten van de inventarisatie aan de orde. Dit leidt in hoofdstuk 4 tot een conclusie over het voorkomen van beschermde soorten en de te nemen maatregelen. Hierna volgen de bronvermeldingen en de bijlagen met o.a. inventarisatiegegevens.

## 1.4 Verantwoording

Ecologisch medewerkers van Aqua-Terra Nova bv hebben ruime veldervaring in onderzoek naar de beschermde soortgroepen en hebben daartoe gerichte cursussen gevolgd.

Dit onderzoek geeft een zo volledig mogelijk beeld van aangetroffen aanwezige soorten en de effecten die het project op deze soorten kan hebben. Dit dient gezien te worden vanuit het perspectief dat het onderzoek gebaseerd is op een momentopname. De waarnemingen en conclusies sluiten niet uit dat de ecologie zich op het projectgebied onvoorspelbaar ontwikkelt. Indien dit het geval is dient de initiatiefnemer hiertoe adequate maatregelen te treffen.

## 2 WERKWIJZE

### 2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Flora- en Faunawetgeving in het project wordt geborgd.

### 2.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe wordt de omvang en ligging van het projectgebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

### 2.3 Wettelijk kader Flora- en Faunawet

In de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten aangewezen. Hierbij zijn soorten ingedeeld in 3 beschermingscategorieën (tabel 1, 2 en 3) en vormen vogels een aparte categorie. Aanvullend zijn de nesten van enkele vogels jaarrond beschermd.

De bescherming van soorten is met name gericht op populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren. Zie box 1 voor de relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen.

#### **Box 1. Relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen**

|   |
|---|
| Art 2 (zorgplicht); verplichting om schadelijke handelingen achterwege te laten, zoveel als redelijkerwijs gevergd kan worden;<br>Art. 8: verbod op het beschadigen etc. van groeiplaatsen van beschermde planten;<br>Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, opsporen etc. van beschermde dieren;<br>Art. 11: verbod op het beschadigen, verstoren etc. van verblijfplaatsen van beschermde dieren;<br>Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren. |
|---|

### 2.4 Inventarisatie jaarrond beschermde nesten

De inventarisatie naar nesten van de potentieel voorkomende soorten huismus, gierzwaluw, steenuil, sperwer, buizerd, wespdiëf en boomvalk wordt uitgevoerd conform de Broedvogelmonitoringsmethode van SOVON<sup>(5)</sup> en de soortenstandaards<sup>(7)</sup>. In de soortenstandaards is de minimale onderzoeksinspanning aangegeven. Afwijkingen van het vleermuisprotocol en soortenstandaards worden onderbouwd bij de resultaten.

In totaal zijn per projectgebied twee locatiebezoeken bij droog weer uitgevoerd door één ervaren veldwerker met verrekijker, waarvan 1 voor de avondschemer en 1 na zonsopkomst. Tijdens de inventarisaties zijn waarnemingen (soort, tijdstip, locatie, gedrag etc.) en de weersomstandigheden genoteerd. De resultaten van de inventarisaties zijn weergegeven op kaarten. Aan de hand van de resultaten is de functionaliteit van het projectgebied voor beschermde soorten beschreven en zo nodig met foto's verduidelijkt.

### 2.5 Inventarisatie vleermuizen

De vleermuisinventarisatie wordt uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol<sup>(6)</sup> en de Soortenstandaards voor vleermuizen<sup>(7)</sup>. In het protocol en soortenstandaards is de minimale onderzoeksinspanning aangegeven. Afwijkingen van het vleermuisprotocol en soortenstandaards worden onderbouwd bij de resultaten.

De inventarisaties zijn uitgevoerd door één ervaren veldwerker met batdetector (Pettersson D240x) en opnameapparatuur. Tijdens de inventarisaties zijn waarnemingen (soort, tijdstip, locatie, gedrag etc.) en de weersomstandigheden genoteerd en zijn geluidsopnamen van vleermuizen gemaakt. Geluidsopnamen zijn met Batsound geanalyseerd. De resultaten van de inventarisaties zijn weergegeven op kaarten. Aan de hand van de resultaten is de functionaliteit van het projectgebied voor beschermde soorten beschreven en zo nodig met foto's verduidelijkt.

Omdat de activiteit van vleermuizen afhankelijk is van de weersomstandigheden en vleermuizen regelmatig verhuizen tussen verschillende verblijfplekken, is het noodzakelijk meerdere malen bij gunstige weersomstandigheden te inventariseren. Gunstige weersomstandigheden zijn nachten met een temperatuur van >10°C en zonder harde wind of regen.

## 2.6 Inventarisatie rugstreepad

De inventarisatie rugstreepad wordt uitgevoerd conform de Soortenstandaard voor rugstreepad<sup>(7)</sup>. In de soortenstandaard is de minimale onderzoeksinspanning aangegeven. Afwijkingen van de soortenstandaard worden onderbouwd bij de resultaten.

De inventarisaties zijn uitgevoerd door één ervaren veldwerker, waarbij minimaal 3 avonden geluisterd is naar kooractiviteit bij geschikte weersomstandigheden: relatief warme, winstille avonden en nachten en/of waarbij gezocht is naar eisnoeren, larven of individuen. De resultaten van de inventarisaties zijn weergegeven op kaarten. Aan de hand van de resultaten is de functionaliteit van het projectgebied voor beschermde soorten beschreven en zo nodig met foto's verduidelijkt.

## 2.7 Effectbeoordeling en toetsing

Voor de aanwezige beschermde soorten worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet en de zorgplicht.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen, hun voortplantingsplaatsen en overige vaste rust- en verblijfplaatsen en hun functionele leefomgeving. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen, verblijfplaatsen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie.

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 1).

**Tabel 1. Toetsingskader per beschermingscategorie**

| <b>Categorie</b>   | <b>Toetsingskader</b>   |
|--|---|
| <b>Tabel 3<br/>Vleermuizen en<br/>Rugstreepad</b><br>Soorten bijlage IV<br>HR/bijlage 1 AMvB | Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Voor het verwijderen of verstoren van verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes of essentieel foerageergebied is een ontheffing van de Flora- en Faunawet noodzakelijk.  |
| <b>Vogels</b>  | Verstoring of verwijdering van in gebruik zijnde nesten dient te allen tijde voorkomen te worden. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke nesten is een ontheffing van de Flora- en Faunawet noodzakelijk. |
| <b>Alle planten en<br/>dieren</b>  | In het kader van de zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.  |



## 3 PROJECT

### 3.1 Ligging projectgebied

Het onderzoeksgebied bestaat uit 4 projectgebieden in 2 woningbouw plangebieden welke verspreid liggen tussen de woonkernen van Monster en 's-Gravenzande in de gemeente Westland (zie figuur 1). De projectgebieden zijn als volgt ingedeeld:

- 'Duingeest' betreft het gehele plangebied 'Duingeest';
- 'Poelmolenweg' betreft een onderdeel van het plangebied 'Het Nieuwe Water' en wordt begrensd door de Maesemundeweg en Poelmolenweg tot 50 meter landinwaarts vanaf de Poelmolenweg.
- 'Waterkamer 5' betreft een onderdeel van het plangebied 'Het Nieuwe Water' en wordt begrensd door de Rijnvaartweg, Poelkade nr. 1 t/m 14, een waterpartij achter Poelkade nr. 14 en de Nieuwe Vaart.
- 'Poelkade Het Lint' betreft een onderdeel van het plangebied 'Het Nieuwe Water' en is gelegen langs de Poelkade nr. 16 t/m 48 tot 50 meter landinwaarts vanaf de Poelkade.



**Figuur 1. Ligging projectgebieden**

### 3.2 Bestaande situatie

De projectgebieden tezamen vormen een totale oppervlakte van ca. 40 ha. Zie de Eco-effectscan<sup>(15)</sup> voor een uitgebreide omschrijving van het projectgebied.

### 3.3 Beoogde situatie en werkzaamheden

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van plattegronden, ontwerptekeningen en de mondeling door de opdrachtgever verstrekte informatie.

De opdrachtgever beoogt de woningbouwlocaties binnen de komende 5 jaar te ontwikkelen. Hiertoe dienen de projectgebieden bouwrijp gemaakt te worden, waarbij gebouwen verwijderd kunnen worden en het gehele projectgebied vergraven kan worden. In ieder projectgebied zal vervolgens nieuwbouw ontwikkeld worden. Zie tabel 2 voor de beoogde werkzaamheden t.b.v. het bouwrijp maken per projectgebied.

**Tabel 2. Beoogde werkzaamheden ten behoeve van het bouwrijp maken**

| <b>Projectgebied</b>     | <b>Verwijderen gebouwen</b>  | <b>Vergraven</b>  |
|--------------------------|--|---|
| <b>Duingeest</b>         | 's-Gravenzandseweg nr. 7a, 13 en 15, incl. bijbouwen   | Braakliggend terrein, inclusief aanleggen watergang en vergraven oever      |
| <b>Poelmolenweg</b>      | Mogelijk Poelmolenweg nr. 8, incl. bijbouwen   | Braakliggend terrein  |
| <b>Waterkamer 5</b>      | Onbekend, gemakshalve wordt uitgegaan van het verwijderen van alle gebouwen in het projectgebied | Braakliggend terrein, inclusief aanleggen waterpartijen en vergraven oevers |
| <b>Poelkade Het Lint</b> | Onbekend, gemakshalve wordt uitgegaan het verwijderen van alle gebouwen in het projectgebied     | Braakliggend terrein, inclusief aanleggen waterpartijen en vergraven oevers |

Deze activiteiten vormen de basis voor de toetsing aan de Flora- en Faunawet.

## 4 RESULTATEN DUINGEEST

### 4.1 Locatiebezoeken

Zie tabel 3 voor de data en de weersomstandigheden tijdens de locatiebezoeken. De locatiebezoeken zijn uitgevoerd door M.H.M. Groenewegen.

**Tabel 3. Logboek locatiebezoeken**

| Datum            | Soortgroep                             | Tijd              | Weersomstandigheden                   |
|------------------|--|-------------------|---------------------------------------|
| 29 mei 2012      | Vogels,<br>rugstreppad                 | 11.00 – 12.30 uur | Bewolkt, droog, 14°C, wind 2-3 Bft    |
| 8 juni 2012      | Vogels,<br>Vleermuizen,<br>rugstreppad | 03.30 – 05.30 uur | Helder/zon, droog, 16°C, wind 2-3 Bft |
| 26 juni 2012     | Vogels,<br>Vleermuizen,<br>rugstreppad | 22.00 – 00.00 uur | Bewolkt, droog, 22°C, wind 2 Bft      |
| 22 augustus 2012 | Vleermuizen                            | 00.30 – 02.30 uur | Bewolkt, droog, 16°C, wind 3-4 Bft    |
| 4 september 2012 | Vleermuizen                            | 23.00 – 01.00 uur | Helder, droog, 20°C, wind 3 Bft       |

### 4.2 Vleermuizen

#### 4.2.1 Waarnemingen

Zie bijlage 2 voor de inventarisatielijst en bijlage 3 voor een weergave op een kaart van het projectgebied. De waarnemingen worden in tabel 4 beknopt weergegeven.

**Tabel 4. Waarnemingen vleermuizen Duingeest**

| Soort                 | Gedrag          | Locatie                                     | Aantal   |
|-----------------------|-----------------|---|--|
| Gewone dwergvleermuis | Foeragerend     | Vlotwating                                  | 2  |
|                       |                 | Otterschelp                                 | 1  |
|                       |                 | Tweetandschelp                              | 1  |
|                       |                 | Marmerschelp                                | 1  |
|                       |                 | <i>Buiten projectgebied: Zeereep (wijk)</i> | <i>Ca. 3</i>   |
|                       | <i>Baltsend</i> | <i>Buiten projectgebied: Zeereep (wijk)</i> | <i>Ca. 3</i>   |
| Ruige dwergvleermuis  | Foeragerend     | Marmerschelp - woning Otterschelp           | 2  |
|                       |                 | Woning Marmerschelp                         | 2  |
|                       |                 | <i>Baltsend</i>                             | <i>Buiten projectgebied: Woning 's-Gravenzandseweg 5</i> |
|                       |                 | <i>Buiten projectgebied: Zeereep (wijk)</i> | <i>Ca. 2</i>   |
| Laatvlieger           | Foeragerend     | Hartschelp – Tapijtschelp                   | 1  |
|                       |                 | Platschelp / Vlotwating                     | 1  |
|                       |                 | Marmerschelp                                | 1  |
|                       |                 | Otterschelp                                 | 2  |
| Rosse vleermuis       | Foeragerend     | Tweetandschelp                              | 1  |
| Watervleermuis        | Foeragerend     | Vlotwating                                  | 3  |
|                       |                 | <i>Buiten projectgebied: Zeereep (wijk)</i> | <i>1</i>   |

In het projectgebied zijn ca. 5 gewone dwergvleermuizen, ca. 4 ruige dwergvleermuizen, ca. 4 laatvliegers, 1 rosse vleermuis en 3 watervleermuizen waargenomen.

#### 4.2.2 Functionaliteit projectgebied

In het projectgebied zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. Aanvullend zijn geen verblijfplaats-indicerende waarnemingen gedaan, zoals baltsen of het aantikken van gevels. Verblijven van vleermuizen worden niet verwacht in het projectgebied.

Buiten het projectgebied wordt een paarverblijfplaats van een ruige dwergvleermuis verwacht in de woning aan de 's-Gravenzandseweg en worden ca. 3 zomer- en paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en ca. 2 paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis verwacht in de woonwijk aan de oostzijde van het projectgebied. Vanwege de vermoedelijke aanwezigheid van paar- en zomerverblijfplaatsen kan de aanwezigheid van ca. 5 winterverblijfplaatsen niet uitgesloten worden in de 's-Gravenzandseweg 5 en de woonwijk.

In het projectgebied foerageren een aantal gewone- en ruige dwergvleermuizen, laatvliegers en watervleermuizen en een enkele rosse vleermuis. Uitgesloten wordt dat het projectgebied essentieel foerageergebied betreft, vanwege het ontbreken van grote aantallen vleermuizen ter plaatse en de aanwezigheid van geschikte alternatieven in de omgeving.

In het projectgebied zijn enkele gewone dwergvleermuizen en watervleermuizen herhaaldelijk vliegend waargenomen langs de Vlotwatering en de aansluitende watergang langs de Marmerschelp. Vanwege de gunstige ligging van de watergangen tussen geschikte foerageergebieden en vermoedelijke verblijfplaatsen in de woonwijk wordt verwacht dat de Vlotwatering en de watergang langs de Marmerschelp essentiële vliegroutes betreffen.

#### 4.2.3 Toetsing

Met het verwijderen van de bebouwing in het projectgebied gaan geen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsopkomst in de periode maart t/m oktober kunnen foeragerende vleermuizen verstoord worden.

Met het verwijderen van de vegetatie in het projectgebied gaat een foerageergebied met een beperkte functie voor laatvliegers, een rosse vleermuis en enkele gewone- en ruige dwergvleermuizen verloren. Vanwege de beschikbaarheid van alternatieve geschikte foerageergebieden in de omgeving betreft het geen aantasting van de functionele leefomgeving van de aanwezige vleermuizen.

Met het inrichten van de nieuwe situatie kunnen essentiële vliegroutes van gewone- en ruige dwergvleermuis langs de watergangen verloren gaan. Met een vleermuisvriendelijke inrichting van de verlichting kan de functionaliteit van de watergangen als vliegroute eenvoudig behouden blijven.

### 4.3 Vogels met jaarrond beschermde nesten

#### 4.3.1 Waarnemingen

Zie bijlage 2 voor de inventarisatielijst en bijlage 3 voor een weergave op een kaart van het projectgebied. De waarnemingen worden in tabel 5 beknopt weergegeven.

**Tabel 5. Waarnemingen vogels met jaarrond beschermde nesten Duingeest**

| Soort      | Gedrag                       | Locatie  | Aantal |
|------------|------------------------------|--|--------|
| Gierzwaluw | Ter plaatse                  | Ruigte (Otterschelp – Tweetandschelp)          | 5-9    |
|            |                              | <i>Buiten projectgebied: Zeereep (wijk)</i>    | 5      |
| Huismus    | Ter plaatse                  | Marmerschelp – Otterschelp                     | Ca. 5  |
|            |                              | Woning Marmerschelp                            | Ca. 5  |
|            |                              | <i>Buiten projectgebied: Westerduinlaan 11</i> | Ca. 5  |
|            | Nestindicerend of invliegend | Platschelp 110a                                | 1-2    |
|            |                              | Woning Marmerschelp                            | Ca. 2  |

In het projectgebied zijn huismussen waargenomen. Het betreft ca. 10 mannelijke en vrouwelijke huismussen tijdens het broedseizoen op de dakranden van de woningen aan de Platschelp 110a en Marmerschelp. Aanvullend zijn enkele huismussen tsjirpend waargenomen in struiken rondom de woning aan de Marmerschelp.

Op grote hoogte boven het projectgebied zijn 9 gierzwaluwen foeragerend waargenomen.

Buiten het projectgebied zijn ca. 5 huismussen waargenomen op de dakranden van de woningen en schuren aan de Westerduinlaan 11.

#### 4.3.2 Functionaliteit projectgebied

In het projectgebied zijn nesten van ca. 4 nesten van huismus aanwezig, waarvan 2 in de woning aan de Marmerschelp aanwezig zijn en 2 in de woning aan de Platschelp 110a. De functionele leefomgeving behorende bij een nestlocatie van huismus bestaat uit het nest inclusief nabijgelegen schuilmogelijkheden in jaarrond groen, foerageergebied en de mogelijkheid voor stofbaden. Rondom de woningen zijn enkele groenblijvende struiken aanwezig. Foerageergebied en stofbaden zijn aanwezig in het braakliggende terrein en vanaf ca. 150 meter vanaf de nesten in het duingebied. Verwacht wordt dat de foerageergebieden en stofbaden in het projectgebied niet van essentiële waarde zijn voor het voortbestaan van de lokale populatie huismussen.

Het projectgebied heeft tevens een zeer beperkte functie als foerageergebied voor gierzwaluwen.

#### 4.3.3 Toetsing

De huismusnesten zijn gesitueerd in woningen die niet gesloopt zullen worden. Tijdens de uitvoering van het project kunnen broedende vogels verstoord worden. Het verstoren van broedende vogels is in strijd met de Flora- en Faunawet.

## **4.4 Overige tabel 2- en 3-soorten**

### **4.4.1 Waarnemingen**

Zie bijlage 2 voor de inventarisatielijst en bijlage 4 voor een weergave op een kaart van het projectgebied.

In het projectgebied zijn eenmaal twee roepende exemplaren van rugstreepad waargenomen langs de Marmerschelp. De waarnemingen zijn gedaan nabij geschikte voortplantingspoelen gevormd door regenwater. Eisnoeren, larven of individuen zijn niet waargenomen in de poelen.

Overige tabel 2- en 3-soorten zijn niet aanwezig.

### **4.4.2 Functionaliteit projectgebied**

In de omgeving van het projectgebied is een aanzienlijke populatie rugstreepadden aanwezig<sup>(17)</sup>, met een hoge dichtheid op vanaf ca. 900 m van het projectgebied in De Banken. Tevens grenst projectgebied aan een geschikt leefgebied van rugstreepadden in de duinen. In het projectgebied zijn tijdelijk regenplassen aanwezig waar mannetjes rugstreepadden roepend zijn waargenomen. De regenplassen worden alleen gevormd na hevige regenval, worden gevormd op een waterdoorlatende ondergrond. Door de aanwezige dichte gras- en rietvegetatie wordt een snelle opwarming van de tijdelijke plassen niet mogelijk geacht. Verondersteld wordt dat de regenplassen momenteel niet geschikt zijn als succesvolle voortplantingslocatie voor rugstreepad.

Zomerverblijfplaatsen kunnen aanwezig zijn in grondhopen in het gehele projectgebied. Ten tijde van het onderzoek waren grondhopen niet aanwezig. Vanwege het ontbreken van structuren om onder te schuilen worden winterverblijfplaatsen in de ruigte niet verwacht. Winterverblijfplaatsen worden verwacht onder schuilmogelijkheden nabij de bebouwing in het projectgebied.

Verwacht wordt dat het projectgebied een beperkte bijdrage levert aan de populatie rugstreepadden in de omgeving van het projectgebied. In de omgeving van Monster wordt rugstreepad in 6 tot 10 km-hokken per uurhok waargenomen<sup>(16)</sup>.

### **4.4.3 Toetsing**

Met het bouwrijp maken van het projectgebied kunnen geschikte voortplantingsverblijfplaatsen en overige vaste rust- en verblijfplaatsen van rugstreepad gevormd worden en kunnen rugstreepadden zich vestigen in het projectgebied. Hierbij kunnen exemplaren, juvenielen en eisnoeren gedood worden. Het verwijderen van verblijfplaatsen van rugstreepad en het verstoren, verwonden of doden van (sporen van) rugstreepad is in strijd met de Flora- en Faunawet.

## 5 RESULTATEN POELMOLENWEG

### 5.1 Locatiebezoeken

Zie tabel 6 voor de data en de weersomstandigheden tijdens de locatiebezoeken. De locatiebezoeken zijn uitgevoerd door M.H.M. Groenewegen.

**Tabel 6. Logboek locatiebezoeken Poelmolenweg**

| Datum            | Soortgroep             | Tijd              | Weersomstandigheden                   |
|------------------|------------------------|-------------------|---------------------------------------|
| 8 juni 2012      | Vogels,<br>Vleermuizen | 06.30 – 08.30 uur | Helder/zon, droog, 16°C, wind 2-3 Bft |
| 12 juni 2012     | Vleermuizen            | 22.30 – 00.30 uur | Bewolkt, droog, 15°C, wind 3-4 Bft    |
| 29 juni 2012     | Vogels,<br>Vleermuizen | 03.00 – 06.00 uur | Bewolkt, droog, 22°C, wind 2 Bft      |
| 11 juli 2012     | Vogels,<br>Vleermuizen | 03.00 – 05.00 uur | Motregen, 15°C, wind 3-4 Bft          |
| 22 augustus 2012 | Vogels,<br>Vleermuizen | 21.30 – 00.30 uur | Bewolkt, droog, 16°C, wind 3-4 Bft    |
| 4 september 2012 | Vogels,<br>Vleermuizen | 21.00 – 23.00 uur | Helder, droog, 20°C, wind 3 Bft       |

### 5.2 Vleermuizen

#### 5.2.1 Waarnemingen

Zie bijlage 2 voor de inventarisatielijst en bijlage 4 voor een weergave op een kaart van het projectgebied. De waarnemingen worden in tabel 7 beknopt weergegeven.

**Tabel 7. Waarnemingen vleermuizen Poelmolenweg**

| Soort                  | Gedrag             | Locatie  | Aantal |
|------------------------|--------------------|--|--------|
| Gewone dwergvleermuis  | Foeragerend        | Poelmolenweg – watergang   | 2      |
|                        |                    | Poelmolenweg – Maesemundeweg   | 1      |
|                        |                    | Poelmolenweg – Plas van Alle Winden                                  | 1      |
|                        |                    | <i>Buiten projectgebied: Plas van Alle Winden</i>                    | 5      |
|                        |                    | <i>Baltsend</i><br><i>Buiten projectgebied: Plas van Alle Winden</i> | 1      |
| Ruige dwergvleermuis   | Foeragerend        | Poelmolenweg – watergang   | 1      |
|                        |                    | <i>Buiten projectgebied: Plas van Alle Winden</i>                    | 2      |
| Watervleermuis         | Foeragerend        | Poelmolenweg – watergang   | 2      |
|                        |                    | Poelmolenweg – Maesemundeweg   | 1      |
|                        |                    | <i>Buiten projectgebied: Plas van Alle Winden</i>                    | 3      |
| <i>Rosse vleermuis</i> | <i>Foeragerend</i> | <i>Buiten projectgebied: Plas van Alle Winden</i>                    | 1      |

In het projectgebied zijn ca. 3 gewone dwergvleermuizen, 1 ruige dwergvleermuis en ca. 2 watervleermuizen waargenomen.

Buiten het projectgebied, boven de Plas van Alle Winden, zijn hoge dichtheden waargenomen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis en is een rosse vleermuis waargenomen.

#### 5.2.2 Functionaliteit projectgebied

Uitgesloten wordt dat verblijfplaatsen in het projectgebied aanwezig zijn. De aanwezige vleermuizen zijn niet nabij bebouwing waargenomen.

Het projectgebied heeft een functie als foerageergebied van een beperkt aantal gewone- en ruige dwergvleermuizen en watervleermuizen. Uitgesloten wordt dat het projectgebied essentieel foerageergebied betreft, vanwege de afwezigheid van grote aantallen vleermuizen en de aanwezigheid van geschikte alternatieven in de omgeving.

De watergangen langs het projectgebied hebben een functie als vliegroute voor gewone dwergvleermuizen en watervleermuizen. Vanwege het ontbreken van volledige inventarisatiegegevens van vleermuizen binnen 1 km van het projectgebied en de gunstige ligging van de watergangen tussen stedelijk gebied en geschikte foerageergebieden kan niet uitgesloten worden dat de vliegroutes van essentiële waarde zijn voor de functionele leefomgeving van eventueel aanwezige kraam-, zomer-, paar- of winterverblijven van vleermuizen in de omgeving van het projectgebied.

### 5.2.3 *Toetsing*

Het project heeft geen effect op de functionele leefomgeving van potentieel aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen in de omgeving van het projectgebied. Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst in de periode maart t/m oktober kunnen foeragerende vleermuizen langs de watergangen wel verstoord worden. In het kader van de Zorgplicht dient het verstoren van vleermuizen zoveel mogelijk voorkomen te worden.

### **5.3 Vogels met jaarrond beschermde nesten**

In het projectgebied zijn geen vogels met jaarrond beschermde nesten waargenomen. Een nadere toetsing voor jaarrond beschermde nesten is derhalve niet van toepassing.

### **5.4 Overige tabel 2- en tabel 3-soorten**

In het projectgebied zijn geen overige tabel 2- of 3-soorten waargenomen. Een nadere toetsing voor overige tabel 2- of 3-soorten is derhalve niet van toepassing.

## 6 RESULTATEN WATERKAMER 5

### 6.1 Locatiebezoeken

Zie tabel 8 voor de data en de weersomstandigheden tijdens de locatiebezoeken. De locatiebezoeken zijn uitgevoerd door M.H.M. Groenewegen.

**Tabel 8. Logboek locatiebezoeken Waterkamer 5**

| Datum            | Soortgroep             | Tijd              | Weersomstandigheden                   |
|------------------|------------------------|-------------------|---------------------------------------|
| 30 mei 2012      | Vogels                 | 13.30 – 17.00 uur | Zon, droog, 19°C, wind 2-3 Bft        |
| 8 juni 2012      | Vogels,<br>Vleermuizen | 05.30 – 08.30 uur | Helder/zon, droog, 16°C, wind 2-3 Bft |
| 12 juni 2012     | Vleermuizen            | 22.30 – 00.30 uur | Bewolkt, droog, 15°C, wind 3-4 Bft    |
| 29 juni 2012     | Vogels,<br>Vleermuizen | 03.00 – 06.00 uur | Bewolkt, droog, 22°C, wind 2 Bft      |
| 11 juli 2012     | Vogels,<br>Vleermuizen | 03.00 – 05.00 uur | Motregen, 15°C, wind 3-4 Bft          |
| 22 augustus 2012 | Vogels,<br>Vleermuizen | 21.30 – 00.30 uur | Bewolkt, droog, 16°C, wind 3-4 Bft    |
| 4 september 2012 | Vogels,<br>Vleermuizen | 21.00 – 23.00 uur | Helder, droog, 20°C, wind 3 Bft       |

### 6.2 Vleermuizen

#### 6.2.1 Waarnemingen

Zie bijlage 2 voor de inventarisatielijst en bijlage 4 voor een weergave op een kaart van het projectgebied. De waarnemingen worden in tabel 9 beknopt weergegeven.

**Tabel 9. Waarnemingen vleermuizen Waterkamer 5**

| Soort                 | Gedrag      | Locatie                     | Aantal |
|-----------------------|-------------|-----------------------------|--------|
| Gewone dwergvleermuis | Foeragerend | Nieuwe vaart 5 – 9          | 1      |
|                       |             | Nieuwe vaart 3 - Bosschage  | Ca. 3  |
|                       |             | Rijnvaartweg – Nieuwe vaart | 1      |
|                       |             | Poelkade 2 – 4              | 1      |
|                       |             | Poelkade 6 – 8              | 1      |
|                       | Baltsend    | Poelkade 10 – 12            | 1      |
|                       |             | Nieuwe vaart 3              | 1      |
|                       |             | Rijnvaartweg – Nieuwe vaart | 1      |
|                       |             | Poelkade 2 – 4              | 2      |
|                       |             | Poelkade 8 – 8a             | 1      |
| Ruige dwergvleermuis  | Foeragerend | Nieuwe vaart 3              | 1      |
|                       |             | Poelkade 8                  | 1      |
|                       | Baltsend    | Poelkade 2 – 4              | 1      |
| Watervleermuis        | Foeragerend | Nieuwe vaart                | Ca. 3  |
|                       |             | Poelkade                    | Ca. 1  |

In het projectgebied zijn ca. 7 gewone dwergvleermuizen, ca. 3 ruige dwergvleermuizen en ca. 4 watervleermuizen waargenomen.

Gewone dwergvleermuizen zijn foeragerend waargenomen langs de watergangen en rond het bosschage. In- of uitvliegende dieren of het aantikken van gevels is niet waargenomen. Zomerverblijven van gewone dwergvleermuizen worden derhalve niet verwacht. Baltsende gewone dwergvleermuizen zijn herhaaldelijk waargenomen nabij het bosschage, de woning aan de Nieuwe vaart 3, de woningen aan de Poelkade 2/2a en de schuur aan de Poelkade 8.

Ruige dwergvleermuizen zijn foeragerend waargenomen nabij het bosschage en de schuur aan de Poelkade 8. Baltsende ruige dwergvleermuizen zijn waargenomen in de woning aan de Poelkade 2 en Poelkade 4/4a. In- of uitvliegende dieren of aantikken is niet waargenomen.

Watervleermuizen zijn foeragerend langs alle watergangen waargenomen.

#### 6.2.2 Functionaliteit projectgebied

Vanwege de herhaaldelijke aanwezigheid van baltsende gewone- en ruige dwergvleermuizen worden paarverblijfplaatsen verwacht op de volgende locaties:

- bosschage;
- woning Nieuwe vaart 3;



- woningen Poelkade 2/2a (2 paarverblijfplaatsen);
- woning Poelkade 4;
- schuur Poelkade 8.

Verwacht wordt dat de paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen tevens kunnen fungeren als zomer- en winterverblijfplaats van de soort.

De watergangen in het projectgebied hebben een functie als foerageergebied en vliegroute van gewone- en ruige dwergvleermuizen en watervleermuizen. Vanwege de aanwezigheid van ca. 6 verblijfplaatsen van gewone- en ruige dwergvleermuizen en ca. 4 foeragerende watervleermuizen kan niet uitgesloten worden dat de watergang van essentiële waarde is voor de functionele leefomgeving van verblijfplaatsen van de betreffende soorten vleermuizen. Verwacht wordt dat de weilanden in het projectgebied van beperkte waarde zijn als foerageergebied voor waargenomen soorten.

### 6.2.3 Toetsing

Met het verwijderen van het bosschage en de woningen aan de Nieuwe vaart 3 en Poelkade 2/2a, 4 en 8 gaan 6 zomer-, paar-, en winterverblijfplaatsen van gewone en ruige vleermuizen verloren. Het verstoren, aantasten of verwijderen van verblijfplaatsen van vleermuizen is in strijd met de Flora- en Faunawet.

Met het verwijderen van de weidevegetatie in het projectgebied gaat een foerageergebied met een beperkte functie voor enkele gewone- en ruige dwergvleermuizen verloren. Vanwege de beschikbaarheid van alternatieve geschikte foerageergebieden in de omgeving betreft het geen aantasting van de functionele leefomgeving van verblijfplaatsen van de aanwezige vleermuizen.

Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst in de periode maart t/m oktober kunnen foeragerende vleermuizen en vleermuizen op vliegroute langs de watergangen verstoord worden. Het aantasten van essentiële vliegroutes van vleermuizen is in strijd met de Flora- en faunawet.

## 6.3 Vogels met jaarrond beschermde nesten

### 6.3.1 Waarnemingen vogels met jaarrond beschermde nesten

Zie bijlage 2 voor de inventarisatielijst en bijlage 4 voor een weergave op een kaart van het projectgebied. De waarnemingen worden in tabel 10 beknopt weergegeven.

**Tabel 10. Waarnemingen vogels met jaarrond beschermde nesten Waterkamer 5**

| Soort      | Gedrag         | Locatie                                 | Aantal |
|------------|----------------|---|--------|
| Sperwer    | Overvliegend   | Leeuweriklaan – bosschage (nest)        | 1      |
|            | Nest           | Bosschage                               | Ca. 2  |
| Buizerd    | Overvliegend   | Ruigte Nieuwe vaart – Poelkade          | 1      |
|            | Roepend        | Nachtegaallaan – Nieuwe vaart           | 1      |
| Gierzwaluw | Ter plaatse    | Leeuweriklaan / Karekiet – Nieuwe vaart | 1      |
|            |                | Poelkade 12                             | Ca. 6  |
| Huismus    | Ter plaatse    | Nieuwe vaart 5                          | Ca. 2  |
|            |                | Poelkade 10                             | Ca. 2  |
|            | Nestindicerend | Poelkade 10                             | 1      |

In het projectgebied zijn ca. 4 huismussen, ca. 7 gierzwaluwen, 2 sperwers en 1 buizerd waargenomen. Huismussen zijn tijdens het broedseizoen waargenomen op dakranden van de bestaande bebouwing aan Nieuwe vaart 5 en Poelkade 10. Gierzwaluwen zijn eenmalig waargenomen boven Poelkade 12, foeragerend op grote hoogte.

In het bosschage aan de Nieuwe vaart is een nest van sperwer aangetroffen. Boven de ruigte tussen de Nieuwe vaart en de Poelkade is eenmalig een buizerd waargenomen. Nesten van buizerd zijn niet aangetroffen.

### 6.3.2 Functionaliteit projectgebied

Het projectgebied heeft een functie als foerageergebied voor huismussen en gierzwaluwen. Nesten van huismus zijn aanwezig in de woning aan de Nieuwe vaart 5 (1 broedpaar) en de woning aan de Poelkade 10 (1 broedpaar). Het functionele leefgebied behorende bij de nesten bestaat uit schuilgelegenheden, foerageergebied en stofbaden rondom de woningen.

In het bosschage aan de Nieuwe vaart is een nest van sperwer aanwezig. Overige jaarrond beschermde nesten zijn niet aanwezig in het projectgebied.

### 6.3.3 *Toetsing*

Met het verwijderen van de bebouwing of het bijbehorende groen aan de Nieuwe vaart 3 en Poelkade 10 gaan nesten van respectievelijk 2 huismusbroedparen verloren. Het verwijderen van (de functionele leefomgeving van) nesten van huismus is in strijd met de Flora- en Faunawet.

Schadelijke effecten op het nest van sperwer worden niet verwacht. Tijdens de uitvoering van het project kunnen broedende vogels verstoord worden. Het verstoren van broedende vogels is in strijd met de Flora- en Faunawet.

### 6.4 **Overige tabel 2- en tabel 3-soorten**

In het projectgebied zijn geen overige tabel 2- of 3-soorten waargenomen. Een nadere toetsing voor overige tabel 2- of 3-soorten is derhalve niet van toepassing.

## 7 RESULTATEN POELKADE HET LINT

### 7.1 Locatiebezoeken

Zie tabel 11 voor de data en de weersomstandigheden tijdens de locatiebezoeken. De locatiebezoeken zijn uitgevoerd door M.H.M. Groenewegen.

**Tabel 11. Logboek locatiebezoeken Poelkade Het Lint**

| Datum            | Soortgroep             | Tijd              | Weersomstandigheden                   |
|------------------|------------------------|-------------------|---------------------------------------|
| 30 mei 2012      | Vogels                 | 13.30 – 17.00 uur | Zon, droog, 19°C, wind 2-3 Bft        |
| 8 juni 2012      | Vogels,<br>Vleermuizen | 06.30 – 08.30 uur | Helder/zon, droog, 16°C, wind 2-3 Bft |
| 12 juni 2012     | Vogels,<br>Vleermuizen | 22.30 – 00.30 uur | Bewolkt, droog, 15°C, wind 3-4 Bft    |
| 29 juni 2012     | Vogels,<br>Vleermuizen | 03.00 – 06.00 uur | Bewolkt, droog, 22°C, wind 2 Bft      |
| 22 augustus 2012 | Vogels,<br>Vleermuizen | 21.30 – 00.30 uur | Bewolkt, droog, 16°C, wind 3-4 Bft    |
| 4 september 2012 | Vogels,<br>Vleermuizen | 21.00 – 23.00 uur | Helder, droog, 20°C, wind 3 Bft       |

### 7.2 Vleermuizen

#### 7.2.1 Waarnemingen

Zie bijlage 2 voor de inventarisatielijst en bijlage 5 voor een weergave op een kaart van het projectgebied. De waarnemingen worden in tabel 12 beknopt weergegeven.

**Tabel 12. Waarnemingen vleermuizen Poelkade Het Lint**

| Soort                 | Gedrag      | Locatie                  | Aantal      |
|-----------------------|-------------|--------------------------|-------------|
| Gewone dwergvleermuis | Foeragerend | Poelkade – Boomgaardspad | 1           |
|                       |             | Poelkade 36 – 38         | 1           |
|                       |             | Poelkade 28 – 32a        | 1           |
|                       |             | Poelkade 20-26           | 1           |
|                       |             | Poelkade 18              | 2           |
|                       | Baltsend    | Poelkade 46 – 48         | 1           |
|                       |             | Poelkade 38              | 1           |
|                       |             | Poelkade 32a             | 1           |
| Ruige dwergvleermuis  | Foeragerend | Poelkade 18              | 2           |
|                       |             | Poelkade 38              | 1           |
|                       |             | Poelkade 30 – 32a        | 1           |
|                       |             | Poelkade 20              | 1           |
|                       | Baltsend    | Poelkade 14              | 1           |
|                       |             | Poelkade 42              | 1           |
|                       |             | Poelkade 44              | 1           |
|                       |             | Waternvleermuis          | Foeragerend |
| Nieuwe vaart 14 -32a  | Ca. 3       |                          |             |

In het projectgebied zijn ca. 6 gewone dwergvleermuizen, ca. 4 ruige dwergvleermuizen en ca. 5 waternvleermuizen waargenomen.

In het gehele projectgebied zijn foeragerende gewone- en ruige dwergvleermuizen waargenomen. Hogere dichtheden zijn waargenomen nabij Poelkade 18, Poelkade 30 t/m 32a en Poelkade 38. In- of uitvliegende of aantikkende dieren zijn niet waargenomen. Baltsende gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen nabij Poelkade 18, 32a, 38 en 46/48. Baltsende ruige dwergvleermuizen zijn waargenomen nabij Poelkade 42 en 44.

Langs de gehele watergang zijn waternvleermuizen foeragerend waargenomen.

#### 7.2.2 Functionaliteit projectgebied

Vanwege de herhaaldelijke aanwezigheid van baltsende gewone- en ruige dwergvleermuizen worden paarverblijfplaatsen verwacht op de volgende locaties:

- Woning Poelkade 18;
- Woning Poelkade 30;
- Woning Poelkade 32a;
- Woning Poelkade 38;
- Woning Poelkade 46;
- Woning Poelkade 42;

- Woning Poelkade 44.

Verwacht wordt dat de paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen tevens kunnen fungeren als zomer- en winterverblijfplaats.

De Poelkade inclusief watergang heeft een functie als foerageergebied en vliegroute van gewone- en ruige dwergvleermuizen en watervleermuizen. Vanwege de aanwezigheid van ca. 7 verblijfplaatsen van gewone- en ruige dwergvleermuizen en ca. 5 foeragerende watervleermuizen kan niet uitgesloten worden dat de watergang van essentiële waarde is voor de functionele leefomgeving van verblijfplaatsen van de betreffende soorten vleermuizen.

### 7.2.3 Toetsing

Met het verwijderen van de woningen aan Poelkade 18, 30, 32a, 38, 46, 42 en 44 kunnen 7 zomer-, paar-, en winterverblijfplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuizen verloren gaan. Het verstoren, aantasten of verwijderen van verblijfplaatsen van vleermuizen is in strijd met de Flora- en Faunawet.

Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst in de periode maart t/m oktober kunnen foeragerende vleermuizen en vleermuizen op vliegroute langs de watergangen verstoord worden. Het aantasten van essentiële vliegroutes van vleermuizen is in strijd met de Flora- en faunawet.

## 7.3 Vogels met jaarrond beschermde nesten

### 7.3.1 Waarnemingen

Zie bijlage 2 voor de inventarisatielijst en bijlage 5 voor een weergave op een kaart van het projectgebied. De waarnemingen worden in tabel 12 beknopt weergegeven.

**Tabel 12. Waarnemingen vogels met jaarrond beschermde nesten Poelkade Het Lint**

| Soort   | Gedrag                                   | Locatie   | Aantal       |
|---------|--|---|--------------|
| Huismus | Ter plaatse                              | Poelkade 30                                       | 2            |
|         |  | Poelkade 32a                                      | 3            |
|         |  | Poelkade 38                                       | 3            |
|         |  | Poelkade 44                                       | 2            |
|         |  | Poelkade 46                                       | 2            |
|         |  | Poelkade 50                                       | 3            |
|         |  | <i>Buiten projectgebied: Woning De Korenbloem</i> | 2            |
|         |  | Nestindicerend of invliegend                      | Poelkade 32a |
|         | Poelkade 42                              |   | 5-10         |
|         | Poelkade 42a                             |   | 2            |
|         | Poelkade 44a                             |   | 1            |
|         | Poelkade 48                              |   | 2            |
|         | <i>Buiten projectgebied: Poelkade 50</i> | 3   |              |

In het projectgebied zijn ca. 20 huismussen waargenomen. Tijdens het broedseizoen zijn zingende mannetjes waargenomen op dakranden van de woningen aan de Poelkade 32a, 42, 42a, 44a en 48. Invliegende huismussen zijn waargenomen in de woningen aan de Poelkade 32a en 48.

### 7.3.2 Functionaliteit projectgebied

Nesten van huismus zijn aanwezig in de volgende woningen:

- Poelkade 32a: 2 nesten;
- Poelkade 42: ca. 5 nesten;
- Poelkade 42a: 1 nest;
- Poelkade 44a: 1 nest;
- Poelkade 48: 1 nest.

Het functioneel leefgebied behorende bij de nesten bestaat uit schuilgelegenheden, foerageergebied en stofbaden rondom de woningen.

Overige jaarrond beschermde nesten zijn niet aanwezig in het projectgebied.

### 7.3.3 Toetsing

Met het verwijderen van de bebouwing of het bijbehorende groen aan de Poelkade 32a, 42, 42a, 44a en 48 gaan nesten van huismus verloren. Het verstoren, aantasten of verwijderen van nesten van huismus is in strijd met de Flora- en Faunawet.

Tijdens de uitvoering van het project kunnen broedende vogels verstoord worden. Het verstoren van broedende vogels is in strijd met de Flora- en Faunawet.

#### **7.4 Overige tabel 2- en tabel 3-soorten**

In het projectgebied zijn geen overige tabel 2- of 3-soorten waargenomen. Een nadere toetsing voor overige tabel 2- of 3-soorten is derhalve niet van toepassing.

## 8 CONCLUSIE

### 8.1 Aanwezige soorten

Per projectgebied worden de aanwezige beschermde soorten en hun functionele leefomgeving kort weergegeven. Zie tabel 13 voor een beknopte weergave van de aanwezige beschermde soorten per projectgebied.

**Tabel 13. Aanwezige beschermde soorten**

| Soort/Projectgebied      | Wet*      | Effect van het project  |
|--------------------------|-----------|---|
| <b>Duingeest</b>         |           |   |
| Gewone dwergvleermuis    | FF3, HRIV | Mogelijke verstoring vliegroute                               |
| Ruige dwergvleermuis     | FF3, HRIV | Mogelijke verstoring vliegroute                               |
| Rosse vleermuis          | FF3, HRIV | Geen  |
| Laatvlieger              | FF3, HRIV | Geen  |
| Watervleermuis           | FF3, HRIV | Mogelijke verstoring vliegroute                               |
| Huismus                  | FF cat 2  | Mogelijke verstoring broedende vogels                         |
| Gierzwaluw               | FF cat 2  | Geen  |
| Rugstreeppad             | FF3, HRIV | Geschikt maken van het projectgebied voor rugstreeppad        |
| <b>Poelmolenweg</b>      |           |   |
| Gewone dwergvleermuis    | FF3, HRIV | Mogelijke verstoring vliegroute                               |
| Ruige dwergvleermuis     | FF3, HRIV | Mogelijke verstoring vliegroute                               |
| Watervleermuis           | FF3, HRIV | Mogelijke verstoring vliegroute                               |
| <b>Waterkamer 5</b>      |           |   |
| Gewone dwergvleermuis    | FF3, HRIV | Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen en vliegroute |
| Ruige dwergvleermuis     | FF3, HRIV | Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen en vliegroute |
| Watervleermuis           | FF3, HRIV | Mogelijke verstoring vliegroute                               |
| Sperwer                  | FF cat 4  | Geen  |
| Buizerd                  | FF cat 4  | Geen  |
| Huismus                  | FF cat 2  | Mogelijk verlies en verstoring nestlocaties                   |
| Gierzwaluw               | FF cat 2  | Geen  |
| <b>Poelkade Het Lint</b> |           |   |
| Gewone dwergvleermuis    | FF3, HRIV | Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen en vliegroute |
| Ruige dwergvleermuis     | FF3, HRIV | Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen               |
| Watervleermuis           | FF3, HRIV | Mogelijke verstoring vliegroute                               |
| Huismus                  | FF cat 2  | Mogelijk verlies en verstoring nestlocaties                   |

\*FF= Flora- en Faunawet tabel 1, 2, of 3. HR IV = Habitatrichtlijn bijlage IV.

### 8.2 Toetsing

#### 8.2.1 Vleermuizen

Met het verwijderen van het bosschage in Waterkamer 5 of de bebouwing in de projectgebieden Waterkamer 5 en Poelkade Het Lint aan de Nieuwe vaart 3 en Poelkade 2a, 4, 4a, 8, 18, 30, 32a, 38, 46, 42 en 44 kunnen zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen van gewone- en ruige dwergvleermuizen verloren gaan. Het verstoren, aantasten of verwijderen van verblijfplaatsen van vleermuizen is in strijd met de Flora- en Faunawet. Om het verwijderen van de bebouwing mogelijk te maken, dient ontheffing aangevraagd te worden.

Met het aanpassen van de verlichting in alle projectgebieden kunnen vliegroutes aangetast worden of verloren gaan. Het dusdanig aantasten van vliegroutes zodat verblijfplaatsen van vleermuizen niet meer kunnen functioneren is een overtreding van de Flora- en faunawet. Om de aanpassingen mogelijk te maken dienen maatregelen getroffen te worden of dient ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Met het uitvoeren van werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst in de periode maart t/m oktober in alle projectgebieden kunnen aanwezige vleermuizen verstoord worden. Het verstoren van vleermuizen op niet essentiële locaties is niet in strijd met de Flora- en Faunawet, mits de verstoring zoveel mogelijk wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Hiertoe dient uitstraling van aanwezige verlichting tijdens de uitvoering van de werkzaamheden richting watergangen voorkomen te worden en dient deze naar de grond gericht te worden.

### 8.2.2 *Jaarrond beschermde nesten*

Met het verwijderen van de bebouwing of bijbehorend groen in de projectgebieden Waterkamer 5 en Poelkade Het Lint aan de Nieuwe vaart 5 en Poelkade 10, 32a, 42, 42a, 44a en 48 gaan nestlocaties van huismussen verloren. Het verstoren, aantasten of verwijderen van nesten of de functionele leefomgeving van nesten van huismussen is in strijd met de Flora- en Faunawet. Om het verwijderen van de bebouwing of het groen mogelijk te maken, dient ontheffing aangevraagd te worden.

Met het uitvoeren van werkzaamheden in alle projectgebieden kunnen broedende vogels verstoord worden. Vogels broeden grofweg in de periode maart t/m augustus. Het verstoren van broedende vogels is in strijd met de Flora- en Faunawet. Voor het verstoren van broedende vogels kan geen ontheffing aangevraagd worden. Om verstoring van broedende vogels te voorkomen, wordt verwezen naar de maatregelen in de Eco-effectscan<sup>(15)</sup>.

### 8.2.3 *Amfibieën*

Met het uitvoeren van graafwerkzaamheden in het projectgebied Duingeest kunnen voortplantingslocaties en overige vaste rust- en verblijfplaatsen van rugstreeppad gevormd worden. Het verstoren of verwijderen van verblijfplaatsen van rugstreeppad is in strijd met de Flora- en Faunawet. Om grondwerkzaamheden in het projectgebied uit te kunnen voeren, dient de vestiging van rugstreeppad in het projectgebied voorkomen te worden. Indien rugstreeppad zich desondanks in het projectgebied vestigt, dient alsnog een ontheffing aangevraagd te worden.

## 8.3 **Maatregelen**

### 8.3.1 *Verwijderen of verstoren verblijfplaatsen vleermuizen*

Voor het aantasten of verwijderen van verblijfplaatsen van vleermuizen dient ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Voor het verwijderen van vleermuisverblijfplaatsen dient het project een in de Habitatrichtlijn genoemd (zwaar) belang te dienen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang;
- de bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Indien de functionele leefomgeving van de vleermuisverblijfplaatsen te allen tijde behouden kan blijven, dient enkel ontheffing aangevraagd te worden voor verstoring. Hiervoor zijn alle bij Flora- en faunawet genoemde belangen in de Flora- en faunawet geldig.

Om de functionele leefomgeving van verblijfplaatsen van vleermuizen te behouden dienen maatregelen getroffen te worden conform de Soortenstandaards Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis. De maatregelen betreffen onder andere:

- tijdig voorafgaand aan het verwijderen van de verblijfplaatsen dienen vervangende verblijfplaatsen aangeboden te worden;
- de sloop wordt onder ecologische begeleiding uitgevoerd tijdens de minst kwetsbare periode, in deze in de zomerperiode van mei t/m juli;
- in de nieuwbouw worden vleermuisvoorzieningen aangebracht.

### 8.3.2 *Aantasten vliegroutes vleermuizen*

Voor het aantasten van vliegroutes met als gevolg een aantasting van de functionele leefomgeving van verblijfplaatsen van vleermuizen dient ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Voor het verwijderen van vleermuisverblijfplaatsen dient het project een in de Habitatrichtlijn genoemd (zwaar) belang te dienen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang;
- de bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Indien de functionele leefomgeving van de vliegroute te allen tijde behouden kan blijven, kan een aantasting van de vliegroute voorkomen worden en is een ontheffingaanvraag Flora- en faunawet niet noodzakelijk. Hiertoe dient de nieuwe verlichting de vliegroutes te ontzien of dient gebruik gemaakt te worden van vleermuisvriendelijke verlichting.

### 8.3.3 *Verwijderen of verstoren verblijfplaatsen huismus*

Voor het aantasten of verwijderen van verblijfplaatsen van huismussen dient ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Voor het verwijderen van huismusnesten dient het project een in de Vogelrichtlijn genoemd (zwaar) belang te dienen:

- de bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Indien de functionele leefomgeving van de huismusnesten te allen tijde behouden kan blijven, dient enkel ontheffing aangevraagd te worden voor verstoring. Hiervoor zijn alle bij Flora- en faunawet genoemde belangen in de Flora- en faunawet geldig.

Om de functionele leefomgeving van verblijfplaatsen van vleermuizen te behouden dienen maatregelen getroffen te worden conform de Soortenstandaard Huismus. De maatregelen betreffen onder andere:

- tijdig voorafgaand aan het verwijderen van de verblijfplaatsen dienen vervangende verblijfplaatsen inclusief alle onderdelen van het functionele leefgebied aangeboden te worden;
- de sloop wordt onder ecologische begeleiding uitgevoerd tijdens de minst kwetsbare periode, in deze buiten de broedperiode van maart t/m augustus;
- in de nieuwbouw worden huismusvoorzieningen aangebracht en worden alle onderdelen van het functionele leefgebied gerealiseerd.

#### 8.3.4 *Verwijderen of verstoren verblijfplaatsen rugstreepad*

Op dit moment kan de aanwezigheid van zomerverblijfplaatsen en voortplantingslocaties van rugstreepadden in het projectgebied uitgesloten worden. Met het uitvoeren van werkzaamheden in het projectgebied kunnen rugstreepadden uit de omgeving zich vestigen in het projectgebied. Hierbij kunnen voortplantingslocaties en zomerverblijfplaatsen in het projectgebied gevormd worden. Om te voorkomen dat rugstreepad zich in het projectgebied vestigt, dient het projectgebied afgeschermd te worden en dient het project onder ecologische begeleiding uitgevoerd te worden.

Voor het aantasten of verwijderen van voortplantingslocaties en vaste rust- en verblijfplaatsen van rugstreepad dient ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Voor het verwijderen van voortplantingslocaties en vaste rust- en verblijfplaatsen van rugstreepad dient het project een in de Habitatrichtlijn genoemd (zwaar) belang te dienen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang;
- de bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Indien de functionele leefomgeving van de voortplantingslocaties en vaste rust- en verblijfplaatsen te allen tijde behouden kan blijven, dient enkel ontheffing aangevraagd te worden voor verstoring. Hiervoor zijn alle bij Flora- en faunawet genoemde belangen in de Flora- en faunawet geldig.

Om de functionele leefomgeving van voortplantingslocaties en vaste rust- en verblijfplaatsen van rugstreepad te behouden dienen maatregelen getroffen te worden conform de Soortenstandaard Rugstreepad. De maatregelen betreffen onder andere:

- tijdig voorafgaand aan het verwijderen van de voortplantingslocaties en vaste rust- en verblijfplaatsen dienen vervangende verblijfplaatsen aangeboden te worden;
- de werkzaamheden worden onder ecologische begeleiding uitgevoerd tijdens de minst kwetsbare periode, in deze in de winterperiode van oktober t/m februari;
- in de nieuwe situatie worden voortplantingslocaties en vaste rust- en verblijfplaatsen van rugstreepad gerealiseerd.

#### 8.3.5 *Algemene maatregelen en vissen*

Voor overige soorten, zoals vissen, zijn algemene maatregelen opgenomen in de Eco-Effectscan<sup>(15)</sup>. De maatregelen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol.



## 9 BRONVERMELDING

1. 'Flora- en faunawet', Ministerie van LNV, Den Haag, 2002.
2. 'Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet', Staatscourant, Den Haag, 2 februari 2005.
3. 'Handreiking Flora- en faunawet', W.R.M. van Heusden & S.J. Vreugdenhil, Dienst landelijk gebied, oktober 2008.
4. 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet', Dienst Regelingen, Ministerie van LNV, augustus 2009.
5. 'Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek', SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2011.
6. 'Vleermuizenprotocol', Vakberaad vleermuizen & Netwerk Groene Bureaus. 24-01-2012.
7. 'Soortenstandaard gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, buizerd, gierzwaluw, huismus, rugstreppad'. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van EL&I. December 2011.
8. 'Heukels' Flora', Nationaal Herbarium Nederland, Universiteit Leiden, 2005.
9. [www.zoogdiervereniging.nl](http://www.zoogdiervereniging.nl)
10. [www.vleermuis.net](http://www.vleermuis.net)
11. [www.vleermuizenindestad.nl](http://www.vleermuizenindestad.nl)
12. [www.minlnv.nl](http://www.minlnv.nl)
13. 'Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008', K. Mostert en J. Willemsen, Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, Delft, december 2008.
14. 'Vleermuizen', C. Dietz et al., Tirion Natuur, Utrecht, 2011.
15. 'Eco-effectscan Woningbouwlocaties ONW te Gemeente Westland'. Aqua-Terra Nova BV. 25-6-2012. 212102/AQT301aFF/TG.
16. [www.ravon.nl](http://www.ravon.nl)
17. [www.waarneming.nl](http://www.waarneming.nl)

## **BIJLAGE 1 VIGERENDE WETGEVING**

### ***Flora- en faunawet***

In 2002 is de nieuwe Flora- en faunawet in werking getreden. Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet geldt voor de aangewezen beschermde soorten in heel Nederland, dus ook buiten beschermde natuurgebieden. Bij het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten wordt het 'nee, tenzij principe' gehanteerd. Dit betekent dat potentieel schadelijke handelingen per definitie verboden zijn. De schadelijke handelingen zijn opgenomen in de onderstaande verbodsbepalingen:

- Art. 8: verbod op het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
- Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daartoe opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 10: verbod op het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
- Art. 11: verbod op het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.
- Art. 13: verbod op planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, of onder zich te hebben.

Alleen onder strikte voorwaarden zijn afwijkingen van de verbodsbepalingen mogelijk. Hiertoe zal een ontheffing ex. Artikel 75 moeten worden aangevraagd. De doelstelling van de wet is om van de beschermde soorten in Nederland duurzame populaties in stand te houden. Hiertoe dient de 'gunstige staat van instandhouding' van de soort gewaarborgd te worden. Indien het behoud van de functionaliteit van het leefgebied van beschermde soorten gegarandeerd is, zo nodig door het treffen van mitigerende maatregelen, is er geen sprake van overtreding van de verbodsbepalingen. Indien hiertoe mitigerende maatregelen nodig zijn, dient aantoonbaar volgens een ecologisch werkprotocol of een goedgekeurde gedragscode gewerkt te worden. Een ontheffing zal dan niet nodig zijn.

### ***Ontheffing Flora- en faunawet (artikel 75)***

Voor overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet kan ontheffing aangevraagd worden. Voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is dat het project geen negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten én mits het project een bij wet genoemd belang dient. Voor soorten die aangewezen zijn in de Vogel- of Habitatrichtlijnen dient het project aanvullende belangen te dienen. De beschermde soorten zijn in drie tabellen met verschillende beschermingsniveaus opgenomen. Vogels vallen buiten deze indeling en worden in de volgende paragraaf besproken. Voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1) geldt o.a. voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling, waardoor een ontheffing niet nodig is. Voor schaarse soorten (tabel 2) is een ontheffing niet nodig, mits gebruik gemaakt wordt van een gedragscode. Voor strikt beschermde soorten (tabel 3) zal bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig zijn. Voor alle inheemse soorten geldt daarnaast de algemene Zorgplicht, waarin gesteld wordt dat schade aan alle planten en dieren, zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden, voorkomen dient te worden.

### ***Vogels***

Van alle inheemse vogelsoorten zijn de nesten gedurende het broeden beschermd. De meeste vogels broeden in de periode 15 maart t/m 15 juli. Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat de verstoring eenvoudig voorkomen kan worden door de activiteiten buiten het broedseizoen uit te voeren. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Deze vogelsoorten zijn in vier categorieën ingedeeld<sup>(8)</sup>:

- Cat 1 betreft vogelsoorten die het nest jaarrond gebruiken als vaste verblijfplaats,
- Cat 2 betreft koloniebroeders die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 3 betreft overige vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 4 betreft vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen.

Tot slot zijn de nesten van enkele vogelsoorten (uit Cat 5) alleen jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld als in de omgeving van een projectgebied geen of onvoldoende alternatieve geschikte nestplaatsen aangeboden worden.

Voor beschadiging of vernietiging van jaarrond beschermde vogelnesten (art. 11) kan alleen ontheffing worden verleend, indien het project een belang uit de Vogelrichtlijn dient.

### **Gedragscode**

In een gedragscode beschrijft een organisatie hoe tijdens de uitvoering van werkzaamheden de schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. De gedragscode moet aangeven hoe er in de praktijk "zorgvuldig wordt gehandeld". De gedragscode kan zelf worden opgesteld en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister van EL&I. Indien men aantoonbaar werkt volgens een goedgekeurde gedragscode, hoeft men voor activiteiten in het leefgebied van soorten van tabel 2 geen ontheffing aan te vragen. Voor bestendig beheer en onderhoudswerkzaamheden in natuurbeheer, landbouw of bosbouw geldt de gedragscode ook voor soorten uit tabel 3, met uitzondering van de soorten die ook onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn vallen.

### **Zorgplicht**










Bij elk project, op elke locatie en bij elke handeling of activiteit geldt naast de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet bovendien de 'zorgplicht'. Een ieder (van de projectontwikkelaar die achter zijn bureau werkt aan de opzet van een nieuw project tot aan de uitvoerende mensen op de bouwlocatie) dient zó te handelen, of juist handelingen na te laten, dat de in het wild voorkomende dieren- en plantensoorten geen of zo min mogelijk hinder ondervinden.

## **BIJLAGE 2      WAARNEMINGEN**

## BIJLAGE 3 WAARNEMINGEN DUINGEEST







### A. Vleermuizen



|   |                         |   |                  |
|---|-------------------------|---|------------------|
|  | = Projectgebied         |  | = Watervleermuis |
|  | = Gewone dwergvleermuis |  | = Verblijfplaats |
|  | = Ruige dwergvleermuis  |  | = Vliegroute     |
|  | = Rosse vleermuis       |  | = baltsend       |
|  | = Laatvlieger           |   |                  |

B. Overige soortgroepen











|  |   |
|--|---|
| <p> = projectgebied</p> | <p> = Verblijfplaats</p> |
| <p> = Rugstreep</p>     | <p> = Vliegrouwe</p>     |
| <p> = Gierzwaluw</p>    |   |
| <p> = Huismus</p>       |   |

# BIJLAGE 4 WAARNEMINGEN POELMOLENWEG EN WATERKAMER 5











## A. Vleermuizen



|   |  |
|---|--|
|  = Projectgebied         |  = Watervleermuis |
|  = Gewone dwergvleermuis |  = Verblijfplaats |
|  = Ruige dwergvleermuis  |  = Vliegroute     |
|  = Rosse vleermuis       |  = baltsend       |

B. Overige soortgroepen

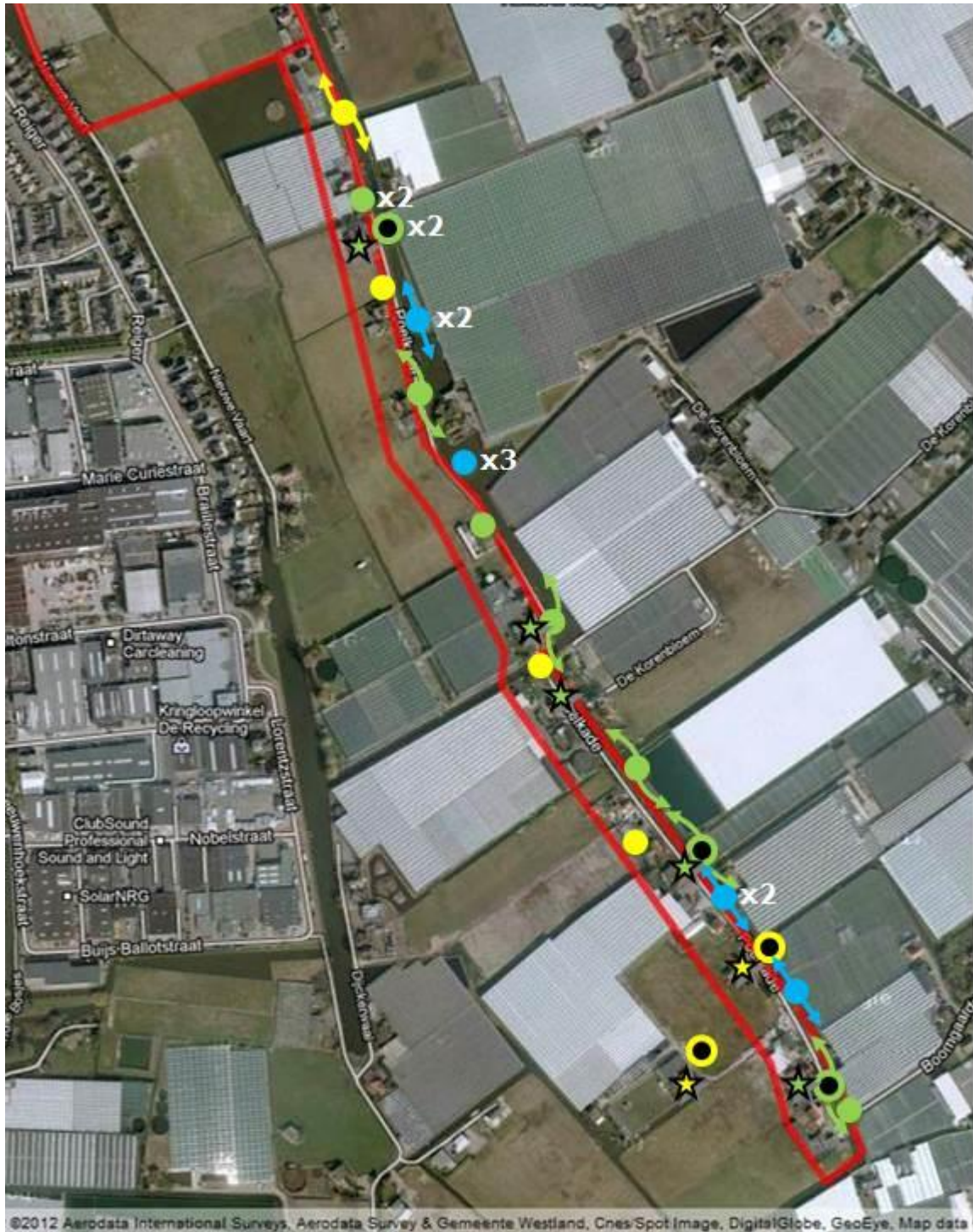










|   |                 |   |                  |
|---|-----------------|---|------------------|
|  | = projectgebied |  | = Boerenzwaluw   |
|  | = Gierzwaluw    |  | = Torenvalk      |
|  | = Huismus       |  | = Dotterbloem    |
|  | = Buizerd       |  | = Verblijfplaats |
|  | = Sperwer       |  | = Vliegroute     |



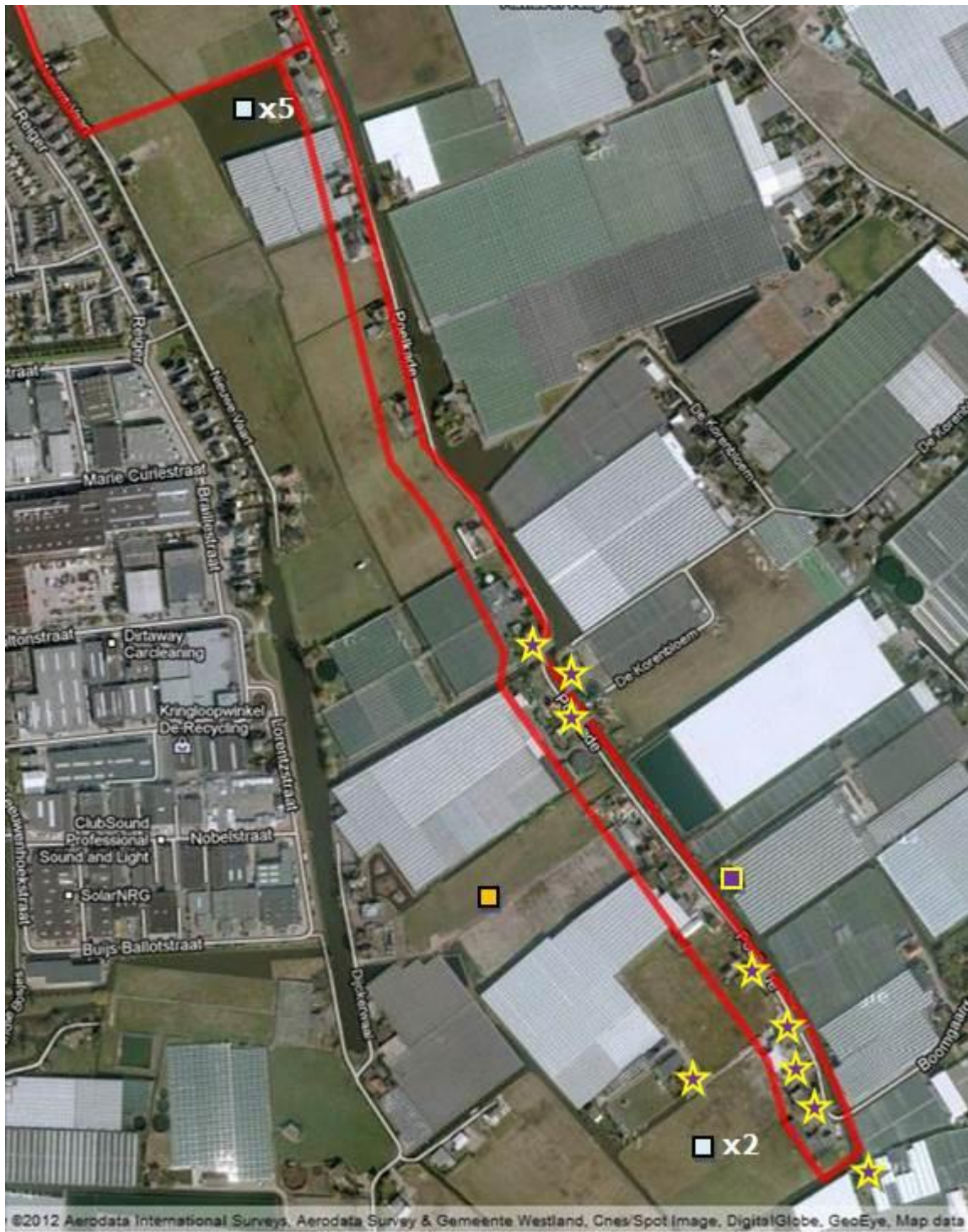
## BIJLAGE 5 WAARNEMINGEN POELKADE








### A. Vleermuizen



|   |  |
|---|--|
|  = Projectgebied         |  = Watervleermuis |
|  = Gewone dwergvleermuis |  = Verblijfplaats |
|  = Ruige dwergvleermuis  |  = Vliegroute     |
|  = Rosse vleermuis       |  = baltsend       |

B. Overige soortgroepen



|   |   |
|---|---|
| <p> = projectgebied</p> <p> = Gierzwaluw</p> <p> = Huismus</p> | <p> = Boerenwaluw</p> <p> = Torenvalk</p> <p> = Verblijfplaats</p> <p> = Vliegroute</p> |
|---|---|